

24. ELTE KÁRPÁT-MEDENCEI NYÁRI EGYETEM

HUMÁNTUDOMÁNYI SZEKCIÓ

VI. KÁRPÁT-MEDENCEI SZAKKOLLÉGIUMI KONFERENCIA

2019. július 10–13.

ELTE Eötvös József Collegium
(1118 Budapest, Ménesi út 11–13.)

VIRIBUS UNITIS – EGYSÉGBEN AZ ERŐ

KÖSZÖNTŐ

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem huszonnegyedik alkalommal rendezi meg a külföldi magyar egyetemi hallgatók számára az *ELTE Kárpát-medencei Magyar Nyári Egyetem* című programsorozatát.

A rendezvény célja, hogy a hazánk határain kívül élő magyar fiatalok szaktárgyuk egy-egy területén az anyaországban anyanyelvükön képezhessék tovább magukat. A szervezők Felvidék, Kárpátalja, Erdély, Délvidék magyar ajkú diákjait, a Kárpát-medencén túli, valamint a szórványból érkező magyar hallgatókat fogadják magyarországi vezető egyetemének kurzusaira. A szakmai képzés mellett a résztvevők kulturális programok keretében megismerkedhetnek a város nevezetességeivel, valamint bepillantást nyerhetnek a pezsgő budapesti diákéletbe.

A szakmai rendezvények között kiemelt helyet foglal el az ELTE Eötvös József Collegium és az ELTE Márton Áron Szakkollégium szervezésében megrendezésre kerülő *Kárpát-medencei Szakkollégiumi Konferencia*, amelyre idén immár hatodik alkalommal kerül sor. Ami a résztvevők körét illeti, a határon túlról érkező, tanulmányaikat a szülőföldjükön folytató szakkollégisták mellett az ELTE Márton Áron Szakkollégiumának Magyarországon (Budapest, Debrecen, Pécs, Szeged) tanuló tagjai is előadnak a rendezvényen.

Amint a részletes programból kiderül, szélesedik a hagyományos „dögész” (természettudományi) és „filosz” (bölcészettudományi) tematika: szép számmal akadnak társadalom- és gazdaságtudományi, informatikai, műszaki előadások is. A megújulás mellett a folytonosság és a közös szellemiség jegyében a korábbi konferencia-sorozatból egy fontos elemet mindenképpen megőrizzük: az előadásokat tartalmazó majdani kötet továbbra is megjelenik az *Ingenia Hungarica* sorozat keretében. A könyv szó szerint kézzelfogható bizonyítéka a rendezvény *Egységben a tudomány* jelmondatának, amelyet a kárpát-medencei magyar felelősséget ténylegesen vállaló szakkollégiumok (EC és MÁSz) hitvallása alapján *Egységben az erő* (*Viribus unitis*) klasszikus római igazsággal erősíthetünk.

Jelen füzetben az olvasó a konferencia programja mellett – ülészakok szerinti bontásban – megtalálja az előadókra és előadásokra vonatkozó részletes adatokat is.

Jó munkát! Kellemes időtöltést!

Dr. Horváth László
igazgató
ELTE
Eötvös Collegium

Dr. Mészáros Tamás
igazgató
ELTE
Márton Áron Szakkollégium

PROGRAM

2019. július 10.
(szerda)

10:00–11:30

Az ELTE Márton Áron Szakkollégium 2018–2019-es tanévének
évváró ünnepe

Állófogadás a meghívott vendégeknek

13:30–15:00 • 1. ÜLÉSSZAK

elnök: Takó Ferenc

Fekecs Emese: *A Bodor-novellák filmadaptációi*

Nagy Hilda: *A szövegvariánsok interpretációs lehetősége Csáth Géza
novelláiban*

Szathmári Edina: *A marosvásárhelyi Klastrom utca*

Kész Réka: *„Én mindent óhaja szerint csinálok”: Magyarországon
idősápolói munkát végző kárpátaljai asszonyok táplálkozáskultúrá-
jának vizsgálata*

Fekecs Emese (*Bölcsészettudományi műhely, Újvidéki Egyetem*):

A Bodor-novellák filmadaptációi

Kutatásom célja egy kortárs szerző, Bodor Ádám novelláinak összehasonlítása a művekből készült filmadaptációkkal. Előadásomban bemutatom és párhuzamba állítom *A borbély*, *Plusz-mínusz egy nap*, *Utasemberek*, *A részleg*, *A kivégzés*, *A barátkozás lehetőségei*, *Sofőrünk egy rosszabb napja*, *Füledt reggel*, *És akkor majd látjuk egymást*, *Az érsek látogatása* című novellák és filmes feldolgozásuk motívumait.

Nagy Hilda (*Bölcsészettudományi műhely, ELTE*):

A szövegvariánsok interpretációs lehetősége Csáth Géza novelláiban

Előadásomban Csáth néhány novellájának (*Apa és fiú*, *Fekete csönd*, *A sebész*) vizsgálatán keresztül arra teszek kísérletet, hogy rámutassak a medikalizált nézőpont termékeny elemzési lehetőségére. A szövegek interpretációja során nagy hangsúlyt fektetek a köteten kívül megjelent korábbi vagy későbbi publikációkra. A variánsok összevetése, a húzások, toldások, átírások vagy akár a címváltozás alaposabb vizsgálata, összehasonlítása mind hozzájárul ahhoz, hogy a véglegesnek tekinthető novella minél komplexebb értelmezését nyújthassam. Az emendálások helye éppen a centrális helyekre, témára irányítja a figyelmet. Az említett propedeutika lehetővé teszi, hogy rá lehessen mutatni a másik diszciplínából, ebben az esetben az orvostudományból származó sztereotípiákra is, illetve az egyes szövegek éppen arra utalnak, hogy pontosan ezt az egyértelmű perspektívát számolja fel az elbeszélői technika, elbizonytalanítva a sokszor sematikus megállapításokat.

Szathmári Edina (*Művészeti műhely, ELTE*):

A marosvásárhelyi Klastrom utca

Kutatásom tárgya a marosvásárhelyi Klastrom utca műemléktopográfiai felmérése. Az utca a városmag peremén helyezkedik el, vonala a 18. századtól követhető és mai képét a szecesszió virágzása idején szerezte.

Az adatgyűjtés ugyan az egész utcára megtörtént, de csak olyan lakóépületeket említek, melyek anyagukban és formájukban is megvizsgálhatók, mert kevésbé kerültek átépítésre. Az előadásban a felméréshez alkalmazott módszer, az utca története és a lakóépületek építéstörténete kerül bemutatásra.

Kész Réka (Bölcsészettudományi műhely, DE):

„Én mindent óhaja szerint csinállok”: Magyarországon idősápolói munkát végző kárpátaljai asszonyok táplálkozáskultúrájának vizsgálata

Kárpátalján az ukrainai rendszerváltás következtében végbemenő gazdasági hanyatlás, a fizetések elmaradása, a munkahelyek megszűnése tömegesen vezetett illegálisnak minősülő jövedelemszerzési gyakorlatokhoz. Az utóbbi években ugrásszerűen megnövekedett a külföldi munkavállalók száma. Az építkezési, gyári, vendéglátóipari, mezőgazdasági foglalkozásban elhelyezkedők mellett sokan vállalnak beteg- illetve idős gondozási munkát. Előadásomban Magyarországon házi ápolói munkát vállaló, 45 év fölötti magyar nemzetiségű, a kárpátaljai Salánk településen élő asszonyok táplálkozási szokásait vizsgálom a munkavállalás időszakában. Kutatómunkám során tíz személlyel készítettem interjút irányított beszélgetések formájában. A magyarországi munkavállalás során az ápoló számára idegen környezetbe kerül, melyben fizetett alkalmazottként szembesül azzal, hogy alkalmazkodnia kell a fogadó közösséghez. Ennek ellenére nem adja fel az otthona által közvetített kapcsolatokat, értékeket, hiszen azokkal a munkavállalás folyamán is folyamatosan kapcsolatban marad. A kulturális mikrovilágok és életmódok egymásra hatásának egyik legszembetűnőbb jellegzetességét a táplálkozás jelenti. Előadásomban a munkavállalás alatti hétköznapi és ünnepi táplálkozás sajátosságain keresztül vizsgálom, hogyan jelennek meg a fogadó közösséggel szemben az önelhatárolás, elutasítás, azonosulás, befogadás lehetőségei.

2017. július 11.
(csütörtök)

9:00 – 9:45

Fedinec Csilla (*MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont*):
A kutatómunka a társadalomtudományokban

10:00 – 11:30

elnök: Fedinec Csilla

Peckó Egon: *A Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciájának Külhoni Régiójához tartozó szervezetek tevékenysége*

Jakab Zalán Tamás: *Kisebbségi követelések: bepillantás a kollektív identitásba*

Makusin Viktor: *A gyermek születésekor járó szociális támogatás rendszere Ukrajnában és az Európai Unió országaiban*

Kedves Tamás Róbert: *A MOGYE helyzete 2019-ben*

Peckó Egon (*Nemzetstratégiai műhely, Szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar*):

A Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciájának Külhoni Régiójához tartozó szervezetek tevékenysége

Előadásomban a HÖÖK Külhoni Régiójához tartozó tagszervezetekről elérhető nyilvános információkat elemzem. Valamennyi hallgatói szervezet működését azonos szempontok szerint mutatom be: kitérek a szervezet megalakulására, szervezeti felépítésre, működésére. A bemutatásra kerülő szervezetek mindegyike kapcsolatban áll más,

szintén a külföldi magyar kisebbséggel foglalkozó szervezetekkel és intézményekkel. A kutatás során betekintést nyerhettem utóbbiak működésébe, összetételébe és kapcsolati tőkéjébe is.

Jakab Zalán Tamás (*Nemzetstratégiai műhely, Közép-európai Egyetem*):
Kisebbségi követelések: bepillantás a kollektív identitásba

Az etnopolitikai szakirodalom azon ága, ami etnikai konfliktusokkal foglalkozik, főként a fizikai erőszakkal együtt járó eseteket tanulmányozza. Ezzel szemben egy új trend a kevésbé súlyos, de sokkal inkább kiterjedt etnikai konfliktusokra koncentrál s arra, ahogyan a kisebbségi csoportok követelésének intenzitása változik. Kutatásom ezen a kérdéskörön belül helyezkedik el, s azt vizsgálja, hogy az eddigi, externális szemponttal szembehelyezkedve, milyen szerepet játszik a kollektív identitás a követelések megválasztásában. Kutatásom terjedelmesebb elméleti része mellett, a fókuszcsoportok eredményei is új megvilágításba helyezhetik a kérdést.

Makusin Viktor (*Nemzetstratégiai műhely, Ungvári Nemzeti Egyetem*):
A gyermek születésekor járó szociális támogatás rendszere Ukrajnában és az Európai Unió országaiban

Ukrajnában 1990-2011 között jelentősen, 40%-kal csökkent a gyermekek száma. 2012-2013-ban a negatív tendencia megtört, az országban a gyermekek számának csekély mértékű növekedését figyelték meg. Míg 2014-ig a változások a demográfiai folyamatok hatására következtek be, addig a 2014–2018-as időszakban a Krím-félsziget, valamint Donyeck és Luhanszk megyék egy részének az annektálása miatt csökkent a gyermekek száma. A munka célja, hogy megállapítsuk a gyermek születésekor járó szociális támogatások jelentőségét és hatását Ukrajna népességének reprodukciójára.

Kedves Tamás Róbert (*Jogi és Társadalomtudományi műhely, Babeş-Bolyai Tudományegyetem*):
A MOGYE helyzete 2019-ben

2018. október 23-án a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem (MOGYE) és a Petru Maior Egyetem szenátusa a MOGYE magyar képviselőinek távollétében elfogadta az egyesülést kimondó egyetemi chartát, létrejött a Marosvásárhelyi Orvosi, Gyógyszerészeti, Tudomány- és Technológiai Egyetem. Az egyetemen a 2019-es őszi félév végén kezdődő vizsgaidőszaktól bevezették, hogy az egyetem román, magyar és angol nyelvű képzésén is azonos tételek és pontozás alapján kell megtartani a vizsgákat. A magyar oktatók többsége nem fogadta el ezt a vizsgáztatási módot, mert a helyzetből adódóan a magyar diákok hátrányba kerültek a vizsgán. Az előadásban a MOGYE magyar tagozatának jelenlegi helyzete kerül bemutatásra.

- ebéd -

13:30–15:00

elnök: Mészáros Tamás

- Nagy Zsuzsánna:** *A $\Delta p54$ törzs előállítása és vizsgálata acetmuslicában*
- Nagy Zsuzsánna:** *Egy újfajta fehérjejelölési, immundektálási és tisztítási rendszer kidolgozása*
- Rezi Csenge:** *A bazális test kialakulásában szerepet játszó tesztiszspecifikus gének*
- Müller Dalma:** *A Bloom-szindróma helikáz genom-integritás megőrzésében betöltött szerepének tanulmányozása zebrahalban*
- Menyő Evelin:** *Egy dezubikvilázt kódoló gén célzott mutagenézise esetmuslicában*
- Ternovác Áron:** *Az SMR henger szelektív hatása az artériás stiffnessre*

Nagy Zsuzsánna (*Természettudományi műhely, SzTE*):

A $\Delta p54$ törzs előállítására és vizsgálata

Az eukarióta sejtekben működő intracelluláris fehérje-lebontás, az ún. ubiquitin proteaszóma rendszer (UPR) végzi a sérült vagy rövid-életidejű szabályozó fehérjék eltávolítását, valamint a fehérjék-minőségellenőrzését, ezért létfontosságú a sejt homeosztázisának fenntartásában. Az UPR a egyik fontos alegysége a p54 poliubiquitin receptor, amely felismeri, megköti és a lebontó apparátushoz szállítja a lebontandó fehérjéket. Laboratóriumunk kimutatta, hogy a p54 nélkülözhetetlen többsejtű, fejlett eukariótákban. A csoport klasszikus genetikai módszerekkel létrehozott egy p54-mentes ($\Delta p54$) *ecetmuslica* törzset, de a $\Delta p54$ törzs genetikailag nehezen kezelhető, mert részlegesen egyéb géneket is érint a deléció. Létrehoztunk egy új p54 deléciós mutánst, ahol már szelektálhatunk a csak a p54 gént érintő deléciós mutánsokra és 1 bázispár pontossággal meghatározhatjuk a deléció pontos méretét. Az így keletkezett $\Delta p54$ törzsek valódi null-mutánsnak számítanak, hiszen a környező gének és szabályozó elemeik érintetlenek maradnak. A kísérletet megismételtém CRISPR-Cas9 rendszerrel, mellyel sokkal pontosabb deléciót hordozó *Drosophila* törzset állíthattam elő.

Nagy Zsuzsánna (*Természettudományi műhely, SzTE*):

Egy új fajta fehérjejelölési, immundetektálási és tisztítási rendszer kidolgozása

A poliubiquitin lánc felismerését a proteaszóma egyik konzervált és létfontosságú alegysége, a p54 receptor végzi. A p54 funkcionális vizsgálata során laboratóriumunk számos monoklonális ellenanyagot (mAb) készített, amelyek a p54-re fajlagosak és kiválóan alkalmazhatók molekuláris biológiai vizsgálatokra. Ezek közül a mAb1 rendkívüli és szokatlanul erős specificitást mutatott a p54-re, ezért összehasonlítottam a tisztított anti-p54 mAb1-et egy széleskörben használt, kereskedelmi forgalomban kapható monoklonális ellenanyaggal, az anti-FlagM2-vel.

Kimutattam, hogy az általunk jellemzett mAb1 ellenanyag sokkal kisebb aspecifikus háttérrel hoz létre komplex proteomok immunológiai vizsgálata során, mint az anti-FlagM2, ezért akár egyfajta alternatívája is lehet a Flag-jelölésen alapuló immundetekciós rendszernek. Munkám során rekombináns DNS és fehérjebiológiai technikákat alkalmazva meghatároztam az epitóp pontos elhelyezkedését a p54-ben, és annak 8 aminosavból álló szekvenciáját. Kimutattam, hogy ez a 8 aminosavnyi címke szükséges és elégséges a fúziós fehérje immundetektálhatóságához. Készítettem több bakteriális expressziós plazmidot, amelyek segítségével az epitópot bármely tetszőleges fehérje N- vagy C-terminálisára tudjuk fuzionáltatni, majd kifejeztetni konstitutív vagy indukálható módon.

Rezi Csenge (*Természettudományi műhely, SZTE*):

A bazális test kialakulásában szerepet játszó testtiszspecifikus gének

Hogy az érett spermium betöltse szerepét, nélkülözhetetlen a spermium farki részének (flagellum) megfelelő működése. A mikrotubulus kötegekből felépülő flagellum összeszerelődéhez nélkülözhetetlen a γ -tubulin gyűrű komplex (γ TuRC), mely γ -tubulin és γ -tubulinhoz asszociált járulékos fehérjék (GCP v. GRIP) együttese. A szomatikus GRIP fehérjéken kívül, melyek számos eukarióta sejtben megtalálhatóak, *Drosophila melanogasterben* testtisz-specifikus alegységek is azonosításra kerültek, de ezek funkciójáról keveset tudunk. A kutatócsoport a testtisz-specifikus gének funkcióinak megismerését tűzte ki célul.

Müller Dalma (*Természettudományi műhely, ELTE*):

A Bloom-szindróma helikáz genom-integritás megőrzésében betöltött szerepének tanulmányozása zebrahalban

A genom őrangyalaiként is emlegetett RecQ helikáz család tagjai több úton is szerepet játszanak a genom épségének védelmében. A RecQ helikázok közé tartozó Bloom-szindróma helikáz (BLM) nullmutá-

ciója áll a Bloom-szindróma hátterében, mely egy fejlődési rendellenességekkel, fényérzékeny bőrrrel és magas rákhajlammal járó betegség. Kutatásunk célja a Bloom-szindróma modellezése volt, hogy közelebb kerüljünk a BLM genomintegritás megőrzésében betöltött komplex szerepének megértéséhez. Munkánk során zebraadániót (*Danio rerio*) használtunk fel modellállatként. Létrehoztunk egy *blm* mutáns törzset, majd tanulmányoztuk a fertilitást, az élethossz és a DNS-hibajavítás hatékonyságát. Modellünkben megjelentek az emberi betegségre jellemző tünetek, és feltételezhető, hogy a Bloom-szindróma helikáz a zebraahalban az ivarsejtek fejlődésében is szerepet játszik.

Menyő Evelin (*Természettudományi műhely, Babeş-Bolyai Tudományegyetem*):

Egy dezubikvitalázó kódoló gén célzott mutagenézise ecetmuslicában

Munkám során egy dezubikvitalázó (DUB) enzim kódoló gén genetikai analízisét végzem ecetmuslicában. Ennek lényege, hogy irányított mutagenézissel előállítottam a gén mutáns alléljait. Az általam választott gén az ubikvitin C-terminális hidrolázok (Uch) családjába tartozó *Uch-L5* gén. A gén három nullmutáns allélját állítottam elő, a célzott genom-manipulációra alkalmas CRISPR-Cas9 technika segítségével. A mutánsok fenotípusának részletes elemzésével igyekszem meghatározni a gén fiziológiai szerepét.

Ternovác Áron (*Orvos-, Egészség- és Sporttudományi műhely, SZTE*): *Az SMR henger szelektív hatása az artériás stiffnessre*

A munkánk során fő hipotézisünk az volt, hogy az SMR henger hasonló mértékben csökkenti az artériás érfali merevség paramétereit szisztémásan, illetve lokálisan is. Fiatal, egyetemista populációt vizsgáltunk. Az alanyok a vizsgálatok előtt három órával nem fogyaszthattak nagy mennyiségű táplálékot, a vizsgálat napján koffein tartalmú italt, alkoholt, kardiovaszkuláris paraméterekre kiható gyógyszerkészítményt, valamint

nem szenvedtek semmilyen akut, illetve krónikus megbetegedésben. Minden egyént három alkalommal vizsgáltunk meg. Az első vizsgálat két, egymást követő húsz perces pihenő utáni mérésből állt. A második vizsgálat egy húsz perces pihenőt követő mérésből, majd ezt követte a felső végtagi hengerezés, majd egy húsz perces pihenő utáni mérés. A harmadik vizsgálat a másodiktól annyiban különbözött, hogy itt alsó végtagi hengerezős gyakorlatokat végeztek el a vizsgálati alanyok. Az arteriograph készülékkel történő mérés mindig a felkaron történt. Az SMR henger használata szignifikánsan csökkentette az artériás érfali merevség legfőbb paraméterét, a pulzushullám terjedési sebességet, alsó végtagi, illetve felső végtagi hengerezést követően egyaránt.

18:00–19:30

Kőrösi Éva (dietetikus, SOTE): *Táplálkozási trendek – kóstolóval*

19:30–20:30

A Mi az ábra? zenekar koncertje

2017. július 12.
(péntek)

9:00–10:15

elnök: Horváth László

Bőjte Orsolya: *A romániai fejlesztési ügynökségek, az ADRk kapcsolati hálójának feltérképezése és összehasonlítása a nyugati- és közép-romániai fejlesztési régiókban*

Kasza Lilla: *A Duna vízminőségének értékelése a folyó szerbiai szakaszán*

Nagy Gabriella: *IT-technológiák alkalmazása az utazásszervezésben*

Bőjte Orsolya (*Természettudományi műhely, Babeş-Bolyai Tudományegyetem*):

A romániai fejlesztési ügynökségek, az ADRk kapcsolati hálójának feltérképezése és összehasonlítása a nyugati- és közép-romániai fejlesztési régiókban

Ha regionális fejlesztési programokról és projektekről beszélünk, fontos ismernünk a lehetséges és releváns partnerkapcsolatokat. Az aktuálisan tevékenykedő szereplők azonosítása azonban idő- és energiaigényes feladat. Erre megoldásként a kutatásom során mélyinterjúk segítségével feltérképeztem a két régióban tevékenykedő fejlesztési ügynökségek partnerviszonyait. A munka végeredménye egy kapcsolati háló elkészítése, amely irányadó lehet az elkövetkezendő években pályázni szándékozó, regionális programokat megvalósítani kívánó személyek számára.

Kasza Lilla (*Természettudományi műhely, ELTE*):

A Duna vízminőségének értékelése a folyó szerbiai szakaszán

A tanulmány a Duna kémiai vízminőségét vizsgálja a folyó szerbiai szakaszán, a következő paramétereket véve figyelembe: pH érték, elektromos vezetőképesség, oldott oxigéntartalom, biológiai oxigénigény, lebegő részecskék mennyisége, nitrogén tartalom, ortofoszfát tartalom. A munkához a szerbiai Hidrometeorológiai Intézet 1992-2016 közötti adatai szolgáltak alapul. A Duna mentén elhelyezkedő mérőállomások közül hat került kiválasztásra, melyek a vizsgálat szempontjából fontos és rendszeres adatokat tudtak közölni. Ezen adatok alapján hasonlítottam össze a folyó vízminőségét az eltelt 25 éves időszakban. Az eredményekben megmutatkoztak a szennyezettségi minimumok és maximumok, valamint a szezonális és térbeli eltérések is.

Nagy Gabriella (*Természettudományi műhely, PTE*):
IT-technológiák alkalmazása az utazásszervezésben

A modern technológia forradalma, a hordozható eszközök fejlődése és a szélessávú internet szolgáltatás elterjedése mára lehetővé tette az információ gyors áramlását. Megkezdődött a társadalom digitális kompetenciájának kialakulása. Az otthonról néhány kattintással intézhető foglalások és ügyintézés leginkább a szolgáltató szektort érintette, ezen belül különösen erős hatást gyakorolt az idegenforgalmi ágazatra. A „fapados”, last minute repülőjegyeknek és a könnyen kezelhető foglalási felületeknek köszönhetően megnőtt az egyéni szervezésű utazások aránya. Jelen kutatás során a digitális fejlesztések idegenforgalmi szektorra gyakorolt hatásaival foglalkozunk mélyebben. Alapfelvetésünk, hogy a XXI. századi utazók szívesebben szervezik utazásaikat önmaguk vagy választanak „dynamic package”-eket. Ebből a szemszögből vizsgáljuk az IKT fejlesztések utazásszervezésre gyakorolt hatásait és az egyéni utazásszervezés térnyerését.

10:30–12:15

elnök: Takó Ferenc

Ájben Katalin: *Bene története a csehszlovák időszakban*

Csőke Márk: *Kormányzósértési perek a Bácskában 1941–1944*

Asztalos Annamária: *A házassággal kapcsolatos akadályok a dualizmus korában Tiszaújlak példáján*

Kálmán Gabriella: *Magázás és önözés a Magyarországon tanuló vajdasági magyar hallgatók körében*

Ájben Katalin (Bölcsészettudományi műhely, ELTE):

Bene története a két világháború között

A két világháború között Kárpátalja a Csehszlovák Köztársaság része volt, mely időszak jelentős hatással volt a térségre, s annak történelmére. Az előadás célja Bene település történetének a bemutatása a csehszlovák érában, különös tekintettel a község társadalmi helyzetére és az elemi népiskola működésére.

Csőke Márk (Bölcsészettudományi műhely, SzTE):

Kormányzósértési perek a Bácskában 1941–1944

A kormányzósértési perek vizsgálatával lehetőségünk van betekintést nyerni a Horthy-kultusz és a kiépülő magyar közigazgatás elfogadottságába és a perekben szereplő személyek lelki- és gondolatvilágába. A Magyar Nemzeti Levéltár Csongrád Megyei Levéltára periratainak segítségével dolgoztam fel a visszacsatolt Bácskában elkövetett kormányzósértési pereket, de emellett a Szabadkai Történelmi Levéltár és a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltárának iratait is felhasználtam. Kutatásaim eredményeképpen megállapítottam, hogy a kormányzósértési perek elsöprő többségét a társadalom alsóbb osztályainak képviselői követték el. Az alsóbb néprétegekre nehezedő nyomás a háború

velejárója volt, és az elégedetlenség számos alkalommal véleményformáló hatással bírt, ami következtében a rendszert megtestesítő Horthy Miklóst is érték kritikák. Külön tárgyalom a bácskai németiség kormányzósértési pereit mint a rendszerrel szembeni ellenállási formákat, majd a perekben megbúvó antiszemitizmusra is röviden reagálok.

Asztalos Annamária (*Bölcsészettudományi műhely, II. RFKMF*):
A házassággal kapcsolatos akadályok a dualizmus korában Tiszaújlak példáján

Kutatásom a törvényekben lefektetett házassági akadályok bemutatásával foglalkozik, de kitérek a rokonházasság, újraházasodás, várakozási idő és a nősülési engedély témakörökre is. Bár a házasságot meggátoló akadályokat elvileg figyelembe kellett venni, a gyakorlatban ezek egy része alól felmentést lehetett kérni. Az akadályok alóli felmentésnek különböző okai lehettek, például a hiányzó munkaerő pótlása a háztartásban és egyéb kényszerítő körülmények, melyek a felmentésért való folyamodást lehetővé tették.

Kálmán Gabriella (*Bölcsészettudományi műhely, SzTE*):
Magázás és önözés a Magyarországon tanuló vajdasági magyar hallgatók körében

A kutatás a magázó megszólítás két formáját, a magázást és az önözést vizsgálja magyarországi egyetemi képzésben résztvevő vajdasági magyarok körében kérdőív és fókuszcsoportos interjú segítségével. Míg Vajdaságban a *maga* a fő magázási forma, ezt Magyarországon felváltja az önözés. Mivel az adatközlőknek alkalmazkodniuk kell az eltérő magyarországi szokásokhoz, karakterisztikus megszólítási mód vehető észre esetükben: az *ön* használata kortól, nemtől és kontextustól függetlenül; az ellenkező nem *magá*-val való megszólítása; a *magá*-ról az *ön*-re való váltás, valamint a megszólítási formák tudatos megválasztása.

13:30–15:00

elnök: Mészáros Tamás

Szanyi István: *A kölcsönhatási régió alakja a nagyenergiás proton-proton ütközésekben*

Csala Hunor: *Egyensúlyozó deszka modell-alapú prediktív szabályozása*

Terhes Emil – Nászai Anna: *A bélrendszer mitokondriumainak funkcionális vizsgálata nagyfelbontású fluorespirometriával*

Csala Hunor (*Műszaki műhely, BME*):

Egyensúlyozó deszka modell-alapú prediktív szabályozása

Az első részben a deszkán való egyensúlyozás mechanikai modellje kerül bemutatásra, illetve a modell alapú prediktív szabályozáshoz szükséges predikciós egyenlete és a négyzetes költségfüggvény felírása. Ez a modell be- és kimeneti korlátozásokkal bővült, majd MATLAB segítségével numerikus szimulációk futtatására került sor. A második részben az egyensúlyozó deszka mechanikai modelljét pontszerű tömeggel bővítettem, melyet rúd tetejéről lógatunk ki laterális irányban. A modell célja egy nem-egyensúlyi helyzet körüli egyensúlyozás vizsgálata volt. Végül egy paraméter-érzékenység vizsgálatot hajtottunk végre, a költségfüggvényben szereplő súlyzómatrixok és a predikciós horizont különböző értékeinek hatását vizsgáltuk a rendszer stabilitására.

Szanyi István (*Természettudományi műhely, Ungvári Nemzeti Egyetem*):

A kölcsönhatási régió alakja a nagyenergiás proton-proton ütközésekben

A szórás folyamatok vizsgálatával meghatározható az ütköző protonok kölcsönhatási régiójának az alakja. Munkámban ebből a célból a Nagy Hadronütköztetőben 2.76, 7, 8 és 13 TeV energiákon mért rugalmas proton-proton szórás differenciális hatáskeresztmetszet adatokat használok fel. A Regge-elmélet keretein belül dipólus pomeron

és odderon összegéből felépülő modell alkalmazásával illeszttem a mért adatokat, melynek eredményeként megkapom a szórási amplitúdót impulzus reprezentációban. Ezt Fourier-Bessel transzformáció alkalmazásával átviszem az ütközési paraméter térbe, amelyből kiszámítható az a rugalmatlan átfedési függvény lehetőséget biztosítva ezzel a proton-proton kölcsönhatási régió alakjának a tanulmányozására.

Terhes Emil (*Orvos-, Egészség- és Sporttudományi műhely, SzTE*) –
Nászai Anna: *A bélrendszer mitokondriumainak funkcionális vizsgálata nagy felbontású fluoreszpirometriával*

A gyomor- és bélrendszer mitokondriumai különösen érzékenyek a gyulladáso- és immunológiai folyamatok, továbbá a vérellátási zavarok károsító hatásaira. Célunk egy olyan mintavételezési és mérési módszer kidolgozása volt, amely alkalmas ezen sejtszervecskék energiatermelő folyamatainak és az ionáramlásokban betöltött szerepének vizsgálatára. Kísérleteinket hím SPRD patkányokon és SKH1 egeremből származó, „punch” biopsziás tű segítségével nyert vékony- és vastagbél mintákkal végeztük, mely során a mitokondriális légzésfunkció és a Ca-transzport került monitorozásra nagyfelbontású respirométerrel. A kutatás során sikerült funkcionálisan ép, kapcsolt mitokondriumokat tartalmazó mintát nyernünk, amelyek alkalmasak a gasztrointesztinális kórfolyamatok patomechanizmusainak további megismerésére.

2019. július 13.
(szombat)

Központi zárőnnepség

ELTE-ÁJK, Aula Magna

Péter Huba: *Decentralizált webalkalmazások*

Gyenge Ervin: *Antimikrobiális peptidek vizsgálata patogén mikro-
organizmusokkal szemben*

Király Evelin: *Schönborn-Buchheim Ervin gróf és a munkácsi-szent-
miklósi uradalom*

Csipak Levente: *Intézményrendszer és a gazdasági fejlettség:
Kelet-Közép-Európa esete*

Péter Huba (*Informatikai műhely, Babeş-Bolyai Tudományegyetem*):
Decentralizált webalkalmazások

A blokkláncokra alapuló megoldások megjelenése új lendületet adott a peer-to-peer informatikai megoldásoknak, sok új technológia jelent meg ezen a területen. Ezek egyike az IPFS, amely számos olyan tulajdonsággal rendelkezik, amely lehetővé teszi hatékonyabb, hibatűrőbb, hozzáférhetőbb webalkalmazások létrehozását. Egy esettanulmány keretében járom körül az IPFS alapú decentralizált webalkalmazások jellegzetességeit és a velük járó kihívásokat.

Gyenge Ervin (*Természettudományi műhely, Babeş-Bolyai Tudományegyetem*):

Antimikrobiális peptidek vizsgálata patogén mikroorganizmusokkal szemben

Az Egészségügyi Világszervezet felmérései alapján Európában évente 30.000 ember veszti életét valamilyen rezisztens mikroorganizmus általi fertőzésben. A világszinten is nagyméretű egészségügyi, gazdasági problémának számító jelenség igen nagy kihívást jelent a kutatók számára, hiszen a bevethető antibiotikumok kifejlesztése egyre nehezebb feladatnak bizonyul. A mezőgazdaságtól egészen a klinikumig megfigyelhető túlzott és helytelen antibiotikum használat, illetve a kifejlesztésre kerülő antibiotikumok számának csökkenése miatt, nincs teljes körű megoldásunk a rezisztens mikroorganizmusok megfékezésére. A fegyverkezési verseny egyik ígéretes lehetősége, hogy különböző kombinációkat, illetve új típusú vegyületeket alkalmazunk. Kutatásunk során újratervezett és optimalizált prolinban gazdag antimikrobiális peptidekre (PrAMPs), valamint entomopatogén nematódákkal mutualizmusban élő *Xenorhabdus budapestensis* baktérium EMA_PF komplexére fókuszáltunk in vitro kísérletekben. Sikerült kimutatni, hogy egyes peptid származékok in vitro körülmények között nem csak a humánpatogén mikroorganizmusokkal, hanem a növénypatogén Agrobaktériumokkal szemben is igen hatásosak. Nem találtunk szignifikáns eltérést a T-DNS deletált és vad típusú Agrobaktérium törzsek érzékenységei között. További célkitűzésünk, hogy megvizsgáljuk a PrAMPs vegyületeket hatásosságát *Phytophthora*, *Candida*, *Saccharomyces* és növényi kísérletekben is.

Király Evelin (*Bölcsészettudományi műhely, II. RFKMF*):

Schönborn-Buchheim Ervin gróf és a munkácsi-szentmiklósi uradalom

1726-ban III. Károly király Schönborn Lothár Ferencnek adományozta egy nagy kiterjedésű birtokot Bereg vármegyében: a munkácsi és szentmiklósi uradalmakat. Az érsek és választófejedelem a Habsburg-ház iránt tanúsított hűsége miatt kapta a birtokadományt. Már 1711-ben mainzi választófejedelemként támogatta a későbbi VI. Károly német-római császárrá választását, majd anyagilag is pártolta az uralkodót.

Ezzel a mozzanattal vette kezdetét a munkácsi-szentmiklósi uradalom és az idegen eredetű főúri család közös története, akiknek 1726-tól kezdve egészen az 1928-as végleges megszűnéséig a birtokuk maradt a domínium. Előadásomban azt szeretném bemutatni, hogy a 19. század második felében tevékenykedő Schönborn-Buchheim Ervin gróf, aki csaknem fél évszázadon át volt az uradalom tulajdonosa, milyen intézkedéseket hozott, illetve miként hatott emellett Bereg megye társadalmi-politikai életére is.

Csipak Levente (*Gazdaságtudományi műhely, Corvinus*):

Intézményrendszer és a gazdasági fejlettség: Kelet-Közép-Európa esete

Miért gazdagabb Ausztria, mint Magyarország? Mit csinálnak másképp, miben jobbak nálunk? Előadásomban az intézményrendszer és a gazdasági fejlettség összefüggéseinek témáját járom körbe, áttekintve az erre vonatkozó nemzetközi szakirodalmat és elvégzett kutatásokat, majd pedig specifikusan a kelet-közép-európai régióra vonatkozó eredményeket foglalom össze.

